

แกะรอยโมเดล "สิงคโปร์" ผู้นำแห่งอาเซียน

SCB Economic Intelligence Center (EIC)

สิงคโปร์คือผู้นำทางธุรกิจของอาเซียน และศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญของโลก

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความเพียบพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้าระบบไฮทีและโทรคมนาคมและระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ประกอบกับมีระบบกฎหมายที่เคร่งครัดทำให้มีอัตราการก่ออาชญากรรมที่ต่ำที่สุดในอาเซียน เป็นประเทศที่ปลอดภัยระดับหนึ่งมีระบบการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพและประชากรมีการศึกษาสูงและยังมีพื้นฐานการใช้ภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับการใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของประเทศด้วยความพร้อมมากมายดังกล่าว รวมไปถึงการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุนอย่างเต็มรูปแบบมานานได้ทำให้สิงคโปร์ก้าวสู่การเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจและธุรกิจทั้งในอาเซียนและในโลกได้อย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันประเทศมีรายได้ต่อประชากรสูงถึง 60,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งสูงที่สุดในอาเซียนและเป็นอันดับที่ 3 ของโลกเป็นประเทศที่ได้รับความไว้วางใจสูงจากนักธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยได้รับตำแหน่งอันดับหนึ่งติดต่อกัน 7 ปี ในการจัดอันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจ หรือ "Doing Business" ซึ่งจัดทำขึ้นโดยบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศและธนาคารโลก

ยิ่งไปกว่านั้น ระบบบริหารจัดการด้านการเงินการธนาคารที่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้ค่าเงินดอลลาร์สิงคโปร์มีเสถียรภาพสิงคโปร์จึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ในขณะเดียวกัน เมื่อผนวกความสะดวกรวดเร็วในการทำธุรกรรมทางการเงินข้ามชาติผ่านธนาคารสิงคโปร์ เข้ากับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่อยู่ในระดับต่ำเพียง 17% และยังมีกรยกเว้นภาษีเงินได้ที่เกิดขึ้นจากธุรกิจภายนอกสิงคโปร์ (foreign source income) อีกด้วยแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้คือ ประเทศได้กลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดธุรกิจข้ามชาติให้เข้ามาจัดตั้งบริษัทโฮลดิ้งเพื่อการลงทุน (investment holding company) ในสิงคโปร์ แต่ นำเม็ดเงินไปลงทุนในประเทศที่สามอีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดภาระภาษีนั่นเอง

ต้องจับตามองปัญหาค่าครองชีพในสิงคโปร์ที่เริ่มสูงมากจนน่ากังวล

ด้วยประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็กเพียง 700 ตารางกิโลเมตร แต่มากด้วยแรงดึงดูดในเชิงคุณภาพชีวิต ทำให้สิงคโปร์เริ่มประสบปัญหาความหนาแน่นของประชากรจากการไหลเข้าของชาวต่างชาติ ซึ่งปัจจุบันมีมากถึง 40% ของประชากรสิงคโปร์ทั้งหมดแล้ว จากราว 25% เมื่อ 10 ปีก่อนจุดนี้ ส่งผลโดยตรงต่อค่าครองชีพ โดยเฉพาะราคาบ้านและราคาเช่าที่พัก ค่าอาหาร รวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา สุขภาพ และการคมนาคมขนส่ง ที่ปรับตัวสูงขึ้นโดยสิงคโปร์กำลังเผชิญกับอัตราเงินเฟ้อที่สูงถึง 4% และจัดเป็นประเทศที่มีอัตราค่าครองชีพสูงติด 10 อันดับแรกของโลกค่าครองชีพที่สูงจนเกินไปย่อมกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัทเพราะจะสร้างแรงกดดันทางด้านค่าจ้างแรงงานในระบบให้ต้องถูกปรับขึ้นตามไปด้วย จนอาจกระทบต่อผู้ประกอบการ SMEs ในสิงคโปร์หากไม่สามารถส่งผ่านต้นทุนค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นด้วยการปรับขึ้นราคาสินค้าได้ทันทีในขณะเดียวกัน ค่าครองชีพที่สูงเริ่มกลายเป็นอุปสรรคในการดึงดูดแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพจากต่างประเทศโดยบริษัทนายหน้าจัดหาแรงงานต่างชาติเข้าสู่สิงคโปร์ได้เริ่มเห็นสัญญาณของการต่อรองด้านค่าตอบแทนด้วยเหตุผลด้านค่าครองชีพสูง และกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกบริษัทหรือประเทศในการทำงานมากขึ้น

ทางออกในปัจจุบันของชาวสิงคโปร์ และชาวต่างชาติที่ทำงานในสิงคโปร์ คือการย้ายที่พัก ออกมาอยู่ในเมืองจอร์ฮาร์ในมาเลเซียซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองสิงคโปร์เพียง 12 กิโลเมตร แต่มีค่าครองชีพที่ ถูกกว่าค่อนข้างมาก ทว่า นี่อาจไม่ใช่การแก้ปัญหาในระยะยาวหากสิงคโปร์ต้องการรักษาความน่าอยู่อาศัยของ ประเทศให้คงอยู่เช่นเดิม จึงต้องจับตามองการแก้ปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วให้อยู่ในระดับที่ เหมาะสมอย่างยั่งยืน

ทำอย่างไรเมื่อเงินสิงคโปร์แข็งค่า ลดความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออก

ท่ามกลางค่าครองชีพที่สูงขึ้น และอัตราเงินเฟ้อที่ทรงตัวในระดับสูงต้องยอมรับถึงความเด็ด เดี่ยวของรัฐบาลสิงคโปร์ ที่ปล่อยให้ค่าเงินแข็งค่าขึ้นถึงกว่า 15% ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นกลไกที่ ช่วยควบคุมอัตราเงินเฟ้อในประเทศต่างๆ ที่อาจดูเหมือนเป็นการซ้ำเติมสภาวะการส่งออก ที่ได้รับผลกระทบ โดยตรงจากสภาพเศรษฐกิจโลก โดยสิงคโปร์มีการติดต่อกับกลุ่มสหรัฐฯ สหภาพยุโรป และจีน (รวม ฮองกง) รวม 40% ของการส่งออกทั้งหมด ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปยังไม่มีแรง ขับเคลื่อนเชิงอุปสงค์ในทางบวกที่ชัดเจน ส่วนการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของจีนก็กระทบต่อความต้องการ สินค้าส่งออกของสิงคโปร์ค่อนข้างมาก

ดังนั้น ในระยะยาว การปล่อยให้ค่าเงินสูงขึ้นเรื่อยๆ อาจกระทบรุนแรงต่อความสามารถใน การแข่งขันของผู้ส่งออกสิงคโปร์ในที่สุดเพราะสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการส่งออกถึง 200% ของ GDP ซึ่งสูง เป็นที่สองของโลกรองจากฮองกง จึงน่าจะต้องก่อให้เกิดประเด็นคำถามต่อผู้ประกอบการสิงคโปร์ว่า ความสามารถในการแข่งขันของประเทศจะลดลงไปมากน้อยเพียงใดเพราะถึงแม้ว่า หลายประเทศในเอเชียที่ พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักก็ประสบปัญหาการแข่งขันค่าของสกุลเงินเช่นเดียวกันจากการไหลเข้าของเงินทุน ต่างประเทศ ทว่า ภาครัฐแต่ละประเทศมีมาตรการทางการเงินเพื่อต่อสู้กับการแข็งค่าของสกุลเงิน ซึ่งเป็นการ ดำเนินนโยบายที่สวนทางกับรัฐบาลสิงคโปร์อย่างเห็นได้ชัด

ปัจจุบัน ทิศทางของสิงคโปร์จึงเน้นไปที่การพัฒนาภาคบริการทางการเงินและภาคการ ท่องเที่ยวเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออก โดยสำหรับภาคการท่องเที่ยวนั้น พบว่าตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา ได้มี การพัฒนาแหล่งบันเทิงใหม่ๆ ภายในประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างสวนสนุกยูนิ เวอร์แซล และการเปิดคาสิโนมารีนาเบย์ ส่งผลให้อัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศที่เคย ชะลอตัวและติดลบในช่วงปี 2007-2009 กลับขึ้นมาเป็นเติบโตกว่า 10% ต่อปีในช่วงปี 2010-2012 และ กลายเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศได้ถึง 2 หมื่นล้านดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปี

แผนปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจฉบับใหม่เน้นแก้ปัญหาด้านแรงงานภายในประเทศ

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาด้านแรงงานมากขึ้นโดยเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2013 ที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของสิงคโปร์ได้เปิดเผยถึงแผนปฏิรูปโครงสร้าง เศรษฐกิจฉบับใหม่ให้ประเทศเติบโตแบบมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ (quality and inclusive growth) ซึ่ง หมายถึงการที่ประชากรสิงคโปร์ได้มีส่วนร่วมหรือมีโอกาสในการจ้างงาน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนหรืออีกนัยหนึ่งคือ การลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาตินั่นเองซึ่งจุดนี้ถือเป็นการตอบ โจทย์ประชาชนท้องถิ่นที่ตรงประเด็น เพราะชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่มองว่า จำนวนชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นเป็นตัว แปรสำคัญที่ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ดังนั้น การลดจำนวนแรงงานต่างชาติ จะช่วยลดแรงกดดันด้านราคาสินค้า และบริการในประเทศ ทำให้อัตราเงินเฟ้อชะลอตัวและค่าครองชีพลดลง

อีกหนึ่งปัจจัยด้านแรงงานที่สิงคโปร์ต้องการเร่งปฏิรูปคือการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้กับผู้ประกอบการเป็นที่น่าสนใจที่ตั้งแต่ปี 2006 เป็นต้นมา สิงคโปร์ประสบปัญหาผลิตภาพแรงงานไม่เติบโตเท่าที่ควรเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนโดยในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ส่วนใหญ่ได้รับแรงผลักดันจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากต่างประเทศสู่สิงคโปร์ และอีกส่วนหนึ่งคือการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคการผลิตมูลค่าต่ำมาสู่ภาคการผลิตมูลค่าสูงหรือภาคบริการ แต่ผลิตภาพแรงงานในแต่ละภาคธุรกิจกลับไม่ได้เติบโตตามไปด้วยและในเมื่อประเทศต้องการลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ประกอบกับสังคมสิงคโปร์ที่กำลังจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุทำให้รัฐต้องเร่งพัฒนาผลิตภาพแรงงานเพื่อทดแทนแรงงานที่จะเริ่มลดลง

ในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจครั้งนี้ รัฐบาลสิงคโปร์เน้นใช้แรงจูงใจด้านการเงินเพื่อดึงดูดให้บริษัทสิงคโปร์ลงทุนทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน เช่น การให้เงินโบนัสสมทบเท่ากับจำนวนเงินที่บริษัทลงทุนเพิ่มผลิตภาพแรงงาน การให้เงินช่วยเหลือบริษัทในการเพิ่มค่าจ้างแรงงานฝีมือ การเตรียมเม็ดเงินกว่า 100 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์เพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในภาคการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหาร สิ่งทอ และเฟอร์นิเจอร์ เป็นเวลา 3 ปี และการให้ประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมแก่ภาคธุรกิจที่มีมูลค่าสูง เช่น การบริการด้านการเดินเรือ และสถาบันการเงิน เป็นต้น

แต่มีข้อสังเกตว่ารัฐบาลต้องหันมาเพิ่มการเก็บภาษีกับธุรกิจบางประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและประชากรสิงคโปร์ เพื่อทดแทนเม็ดเงินที่ต้องใช้สนับสนุนการปฏิรูปโครงสร้างบริษัท อาทิ การยกเลิกการลดหย่อนภาษีเงินได้สำหรับบริษัท start-up ถ้าหากเป็นบริษัทโฮลดิ้งเพื่อการลงทุนหรือเป็นบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์รวมถึงการปรับปรุงกฎเกณฑ์ภาษีอสังหาริมทรัพย์โดยเพิ่มภาระภาษีให้กับผู้ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เป็นต้น

โมเดลสนับสนุน SMEs ด้านผลิตภาพแรงงานของรัฐบาลสิงคโปร์ ไทยประยุกต์ใช้ได้หรือไม่?

SMEs ของสิงคโปร์มีความสำคัญไม่แพ้บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ของประเทศ โดยกว่า 50% ของ GDP สิงคโปร์มาจากธุรกิจ SMEs นอกจากนี้ กว่า 70% ของแรงงานสิงคโปร์ก็อยู่ในธุรกิจ SMEs เช่นกัน ดังนั้น ในกระบวนการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของสิงคโปร์ครั้งใหญ่ที่ได้เริ่มขึ้นในปี 2013 นี้ รัฐบาลจึงประกาศชัดเจนถึงความพร้อมในการสนับสนุน SMEs ที่ต้องการยกระดับผลิตภาพแรงงานของบริษัท โดยนอกเหนือจากแรงจูงใจด้านการเงินที่จะได้รับไม่ต่างจากบริษัททั่วไปแล้ว SMEs ยังได้รับการช่วยเหลือพิเศษอีกด้วย อาทิ

- พัฒนาระดับผลิตภาพบริษัทสำหรับ SMEs เพื่อใช้ในการติดตามระดับการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และประสิทธิภาพการดำเนินงาน และชี้ให้เห็นจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องแก้ไขสำหรับ SMEs
- จัดหาบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาให้กับ SMEs เพื่อร่วมหาทางออกด้านผลิตภาพแรงงานและด้านอื่นๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
- สร้างแรงจูงใจให้เพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านระบบการฝึกอบรม รวมถึงจัดโปรแกรม SME Talent เพื่อดึงดูดให้นักศึกษาที่มีความสามารถเข้าร่วมงานใน SMEs ที่มีผลิตภาพสูงได้ทันทีหลังจบการศึกษา
- เสริมสร้างความร่วมมือระหว่าง SMEs กับบริษัทขนาดใหญ่ ในด้านการขยายธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
- โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และ best practices รวมถึงการร่วมทุนพัฒนานวัตกรรมและการทดลองทางเทคโนโลยี เป็นต้น

SMEs ของประเทศไทยเองก็กำลังประสบปัญหาด้านโครงสร้างเช่นเดียวกัน และหากรัฐบาลไทยสามารถประยุกต์ใช้โมเดลของสิงคโปร์ได้บางส่วนก็อาจจะสามารถช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับ SMEs ไทยได้ไม่มากนักน้อย

การยกเลิกการยกเว้นภาษีข้างต้น ประกอบกับการควบคุมการไหลเข้าของชาวต่างชาติ ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคในการดึงดูดแรงงานที่เป็น "talent" จากต่างประเทศ เหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อความนำลงทุนในสิงคโปร์ในช่วงจังหวะที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังสร้างโอกาสการลงทุนและเพิ่มช่องทางการทำธุรกิจให้แก่การลงทุนต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจทางด้านภาษีจึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่าการปฏิรูปโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญเช่นนี้จะกระทบต่อฐานะการเป็นผู้นำอาเซียนของสิงคโปร์ไปมากน้อยเพียงใด

สิงคโปร์ยังคงเป็นคู่แข่งที่สำคัญในอาเซียนภายใต้กรอบ AEC

ภายใต้แผนปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจฉบับล่าสุดของสิงคโปร์รัฐบาลยังคงให้การสนับสนุนการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านผ่านการจัดสรรเงินสนับสนุนสำหรับภาคเอกชนที่สามารถย้ายกิจการไปยังประเทศข้างเคียง อันเป็นวิธีเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินในประเทศโดยนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับแนวโน้มการลงทุนของเอกชนสิงคโปร์ที่เริ่มหันมาสนใจกลุ่มประเทศอาเซียนมากขึ้นซึ่งตามจริงแล้ว เอกชนสิงคโปร์เคยมีสัดส่วนการลงทุนโดยตรงในอาเซียนมากถึง 30% ในช่วงก่อนวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 1997 ก่อนที่สัดส่วนการลงทุนจะลดลงมาอยู่ในระดับ 20% โดยกระจายการลงทุนไปยังจีนและยุโรปมากขึ้นแต่ขณะนี้ ทั้งสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัวในจีนและยุโรป รวมถึงการเปิดตลาดใหม่ของอาเซียนภายใต้กรอบ AEC กำลังผลักดันให้เอกชนสิงคโปร์ต้องกลับมาสนใจอาเซียนอีกครั้ง

ด้วยความเชี่ยวชาญในการลงทุนในภาคบริการเป็นสำคัญ โดยกว่า 60% ของเม็ดเงินการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของสิงคโปร์อยู่ในภาคการบริการ โดยเฉพาะในธุรกิจสถาบันการเงิน ธุรกิจไอที และโทรคมนาคม ธุรกิจค้าส่งค้าปลีก และธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ ดังนั้น การอนุญาตการถือหุ้นในธุรกิจบริการสูงถึง 70% ภายใต้กรอบ AEC จึงถือเป็นโอกาสสำคัญของเอกชนสิงคโปร์และกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญของประเทศอื่นๆ ในอาเซียนเนื่องจากขีดความสามารถด้านธุรกิจบริการที่สูงกว่า และความพร้อมทางด้านเงินทุนที่ดีกว่านั่นเอง

สำหรับภาคการผลิตแล้ว ก็คงจะชะล่าใจไม่ได้ เพราะสิงคโปร์ก็มีสัดส่วนการลงทุนในภาคการผลิต (manufacturing) ร่วม 25% โดยพบว่า ในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้นเม็ดเงินลงทุนจากเอกชนสิงคโปร์ไหลเข้าสู่ภาคการผลิตในเมียนมาร์ในอัตราที่สูงมากกว่าหนึ่งเท่าตัวในช่วงปี 2009-2010 และไหลเข้าภาคการผลิตของอินโดนีเซียและมาเลเซียในปริมาณที่สูงเช่นกันในขณะที่มีการถอนการลงทุนในภาคการผลิตในเวียดนามเล็กน้อยส่วนการลงทุนในกัมพูชา และลาวยังมีการลงทุนอยู่น้อยมากในทุกภาคธุรกิจในแง่มุมหนึ่ง อาจบ่งชี้ว่าภาคการผลิตในกัมพูชา และลาว ยังมีพื้นที่ให้นักลงทุนไทยเข้าลงทุนเพราะเอกชนสิงคโปร์ยังไม่ได้เจาะตลาดเข้าไปมากนักแต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง อาจมองว่านี่คือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนว่าเมียนมาร์อินโดนีเซีย และมาเลเซียมีศักยภาพสูงกว่าสำหรับการลงทุนในภาคการผลิตในอาเซียน

Key takeaways:

- ปัญหาค่าครองชีพเริ่มเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศของสิงคโปร์ โดยต้นเหตุหนึ่งคือการไหลเข้าของ

ชาวต่างชาติจำนวนมาก เพื่อหวังได้ประโยชน์จากคุณภาพชีวิตที่ดีในสิงคโปร์ ในเบื้องต้นภาครัฐพยายามลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ และในขณะเดียวกัน การปล่อยให้เงินสิงคโปร์แข็งค่าขึ้น ก็ช่วยลดแรงกดดันด้านค่าครองชีพในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะกระทบต่อภาคการส่งออกของประเทศ

- ในแผนปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศฉบับใหม่ สิงคโปร์มุ่งเน้นแก้ปัญหาด้านแรงงานเป็นสำคัญ เพื่อให้ประเทศพัฒนาไปอย่างยั่งยืน โดยต้องการลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ เพื่อให้ประชากรสิงคโปร์ได้รับการจ้างงานมากขึ้น นอกจากนี้ ยังกระตุ้นการเพิ่มผลิตภาพแรงงานของบริษัทเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในภาวะที่แรงงานจะเริ่มขาดแคลน
- เอกชนสิงคโปร์กลับมาลงทุนโดยตรงในอาเซียนมากขึ้น โดยเฉพาะในเมียนมาร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยสิงคโปร์จะได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีด้านการลงทุนในภาคบริการภายใต้กรอบ AEC เพราะผู้ประกอบการสิงคโปร์มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในธุรกิจบริการ

ที่มา : ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์

http://www.scebic.com/THA/document/topic_mb_singapore/ref:topic_all